

Reisverslag Vietnam door Arno Peeters

Hanoi, zondag 12 november 2006

Drie dagen zijn we nu in Hanoi, Iris en ik. Hoofdstad van Vietnam, tweede groei-economie van de wereld na China. De stad is in de greep van de APEC, een economische summit, die dit jaar hier plaats vindt. Over een paar dagen komt Bush er ook zijn woordje doen, maar dan zijn wij gelukkig alweer weg, want door wegafzettingen is er nu al geen doorkomen aan en die verkeersverkalking zal alleen maar erger worden.

Vietnam: eigenlijk wist ik er maar weinig vanaf, behalve dat het een veerkrachtig volk huisvest, dat een sterk gemeenschapsgevoel en nationaal besef heeft overgehouden aan het verdrijven van respectievelijk de Chinezen, Fransen en de Amerikanen. In 2006 wonen er 86 miljoen mensen, afkomstig uit 54 etnische groepen, waarvan de Kinh de overgrote meerderheid is. En het gaat goed met Vietnam: de regering heeft sinds 1995 haar communistische greep versoepelt en hier is dat succesvol verlopen. Een overwegend jonge bevolking ziet het inkomen snel stijgen en er zijn maar weinig regeringen zo daadkrachtig als het gaat om armoedebestrijding. Hulporganisaties zijn vol lof en de NGO's behalen hun target vaak *binnen* de termijn; iets wat een unicum mag heten.

Vietnam: ik weet er na wat leeswerk nu iets meer van, maar mijn onzekerheid wordt er niet minder om. Want de reden van onze komst hier is het geven van creatieve therapie aan groepen HIV-besmette vrouwen en weliswaar heeft Iris een achtergrond in kunsteducatie en heb ik een aardige rugzak vol muzikale en technische kennis: we zijn toch vooral kunstenaars en begeven ons dus op nieuw terrein.

Pauline Oosterhoff, een goede vriendin van me, werkt hier al een paar jaar voor het Medisch Comité Nederland Vietnam (MCNV) en heeft ons gevraagd een witte vlek op het gebied van de aids-bestrijding wat kleur te geven. Het 'officiële' besmettingspercentage van 0,1% is weliswaar niet schokkend, maar behalve dat de regering (na een fanatieke voorlichtingscampagne) alle facilitaire en medische hulp biedt, blijft het op het gebied van de psychische hulpverlening in gebreke.

En die hulp is nodig, want de van oorsprong agrarische samenleving heeft nog veel van haar oude omgangsvormen behouden: discriminatie, onwetendheid en kletspraatjes kunnen verstrekkende gevolgen hebben in een samenleving waarbij aanzien en familie de kroonjuwelen zijn.

En *kunstzinnige* therapie bestaat al helemaal niet in Vietnam, want 'Kunst' is een bleek begrip hier: iets moet een (bij voorkeur gemeenschappelijk) doel dienen. Ambacht daarentegen is er in overvloed: hele straten waar alleen maar houtsnijwerk of kleding gemaakt wordt.

De vrouwen met wie we gaan werken zijn goed georganiseerd in supportgroepen, maar hebben uiteenlopende achtergronden. Als vrouwen niet in de prostitutie zitten, komt besmetting in praktisch alle gevallen door de mannelijke partner, niet zelden gevolgd door uitstoting van de vrouw (!) door de schoonfamilie. En zolang de juiste medicatie en voorlichting niet voorhanden is, dreigt er besmettingsgevaar voor kinderen door de moeder bij de geboorte en kort erna.

En dan is er nog heroïneverslaving: lange tijd doodgezwegen door de autoriteiten met alle gevolgen van dien, maar zelfs voor ons duidelijk zichtbaar: we hebben spuiten gewoon op straat zien liggen in de buurt van ons hotel. Er was dus geen beleid voor het uitdelen van schone spuiten en dus heeft besmetting via het drugsmilieu een vlucht genomen.

We krijgen dus te maken met sex-werkers, moeders met soms eveneens HIV-positief kroost, maar dus ook met ex-junkies.

De supportgroepen zijn opgezet door het MCNV en heten Sunflowers (moeders) of Cactus Blossoms (ex-junkies). In totaal doen we drie projecten op twee plaatsen: met de Sunflower-groep in de noordelijke provinciestad Thái Nguyên en hier in de hoofdstad Hanoi, waar we ook een project zullen doen met de Cactus Blossom-groep. In alle gevallen is er eerst een driedaagse 'communication training', één dag om een kunstproject te verzinnen (...) en dan een week voor de realisatie ervan.

Morgen hebben we de eerste ontmoeting met de MCNV-staf en moeten we onszelf op de kaart zetten. We hebben wel wat ideeën over de 'therapeutische aanpak', maar we werken met mensen en zij zijn het uiteindelijke doel. En zolang we die nog niet ontmoet hebben, valt er weinig te zeggen over wat we met hen zullen kunnen bereiken. Het is best frustrerend van alles te bedenken, zonder te weten of het zal aanslaan. Op het gebied van muziek is dat om andere redenen lastig: behalve een rijke traditie in klassieke Vietnamese volksmuziek waar ik praktisch niet zo veel mee kan, is de Vietnamese voorkeur vooral suikerzoet: dweilpop van het soort waarvan het glazuur van je tanden springt en dus niet bepaald een stijl waar ik erg bekend mee ben. Ik heb wat CD's gekocht met Vietnamese techno, rock en rap: het is weinig origineel en wil vooral maar erg Amerikaans klinken, ook al klopt er grammaticaal geen hout van. Vietnamezen zijn goed in kopiëren en imiteren en Karaoke is dan ook enorm populair. Maar laat ik nou ook de positieve kant zien: ze zijn dus gek op zingen!

Overigens zit er nog wat meer achter dat kopiëren; vanuit de Confuciaanse achtergrond (iedereen is gelijk: het geluk van het individu is ondergeschikt aan dat van de meerderheid) zijn begrippen als privacy en eigendom hier heel anders en voelen Vietnamezen zich (dus) ook niet schuldig over kopiëren: copyright komt ze vreemd over en het laat zich raden wat dat voor gevolgen voor de muziekindustrie heeft: je kan je CD verkopen tot het kopiëren begonnen is, want daarna is het onbegonnen werk en kun je beter optreden om geld te verdienen dan een nieuwe CD te gaan maken.

Het is zondag en gelukkig is de niet aflatende herrie van het verkeer in HaNoise vandaag wat minder. Ik ben er inmiddels wel van overtuigd dat de Aziaten een ander gehoorsstelsel hebben, zoals ik ergens eens gelezen heb: het is ongelooflijk hoe temidden van de kakofonie van getoeter, motoren en 'muzikale herrie' ze op zachte toon, rijdend op de scooter een gesprek kunnen voeren: misschien is dat wel omdat het Vietnamees een toontaal is...?!

Overigens zijn scooters hier het belangrijkste vervoermiddel: als gemotoriseerde muilezel wordt er van alles op vervoerd, van een heel varken tot aan ongelooflijk zware vrachten van keramiek, meubilair en uiteraard personen: een heel gezin op één scooter is geen uitzondering. En als je in de spits ziet hoe dat allemaal

langs elkaar beweegt, lijkt het een ballet van zorgvuldig balanceren en afgaan op het getoeter: wat komt er langszij, wie zit er achter of voor me... ooverdovend fascinerend.

Thái Nguyên

Ik was dit document begonnen met de bedoeling er een reportage te maken, maar had nog geen idee in welke culturele en emotionele achtbanen we terecht zouden gaan komen. Inmiddels is het ruim een maand later en voor het eerst hebben we een beetje rustiger schema. Ik heb het idee van een 'reportage' al lang afgeschreven en probeer nu alles een beetje samen te vatten voor het thuisfront.

Terug dus naar onze eerste ervaringen met de groep vrouwen in Thái Nguyên, een industriële stad in de gelijknamige provincie. Ons hotel lag aan een drukke weg die uiteindelijk in China uitkomt en bekend staat als een van de smokkelroutes in deze uithoek van de wereld.

En daarlangs huist ook de oorzaak van vele besmettingen. Om geld te verdienen trekken mannen erop uit om handelen bij de grens, in de grote stad of komen juist naar Thái Nguyên om er te werken. Ze zijn dan

soms maanden van huis en ten tijde van de grote staatsprojecten (spoorwegen, bruggen etc) was dat soms zo lang, dat ze er elders zelfs een tweede gezin op na hielden.

Betaalde seks is in Vietnam weliswaar een doodgezwegen onderwerp, maar onder mannen absoluut normaal. Sterker nog: het is een vast onderdeel van het rituele zakendoen; je laat je vollopen met spotgoedkoop bier en lokale rijstwijjn in een van de vele biertenten en het gezelschap verplaatst zich vervolgens naar een massagesalon of Karaoke-tent om zich daar te laten verwennen. Niet meedoen is onsportief en dus 'bad for business'.

Tel daarbij op dat de vrouwen die daar werken vaak kansloos zijn op de reguliere arbeidsmarkt, bijvoorbeeld omdat ze door hun eigen man verlaten zijn en nu een gezin inclusief ouders en soms zelfs grootouders te onderhouden hebben.

Zo'n cultureel ingekapseld fenomeen langs een smokkelroute waar uiteraard ook goedkope heroïne in overvloed te vinden is: het HIV-virus staat gewoon langs de weg te wachten om opgepikt te worden. Op doorreis langs allerlei vruchtbare oorden (op sommige plaatsen net over de grens met Laos en Cambodja is een 'beurt' goedkoper dan een condoom) maakt het uiteindelijk thuis het meest onschuldige slachtoffer: moeder de vrouw. Ze weet van niets en zelfs al zou ze wat vermoeden, je man vragen een condoom te gebruiken riekt naar achterdocht en is onbespreekbaar.

En alsof het nog niet genoeg is komt het virus dan ook nog in een dodelijke combinatie: de droom om een zoon te krijgen is hier heel dwingend, zodat kinderwens en besmetting soms in één dodelijke cocktail samenkomen.

In Thái Nguyên hebben we vooral met die groep vrouwen te maken: moeders met kinderen die soms eveneens besmet zijn geraakt tijdens de bevalling, omdat de medicatie die ervoor kan zorgen dat de besmetting van moeder op kind gereduceerd wordt tot minder dan 1% nog niet voorhanden was. En stel je dus geen ingevallen gezichten voor of schichtig kijkende zieken zoals we die kennen van Afrika... dit zijn jonge gezond ogende vrouwen die bij een onschuldige bloedtest ineens geconfronteerd werden met een nors kijkende dokter.... In Nederland zou je direct een hartig woordje met je partner gaan wisselen... niet in Vietnam. Familie en gezin is alles en dat opgeven staat gelijk aan sociale zelfmoord. Onder de vrouwen wordt (bij ons weten) zelden gepraat over hoe je man besmet geraakt is. En is er iemand die er dan toch naar vraagt, dan is er nog altijd een smoes: *'Hij wilde iemand helpen die gewond was geraakt bij een aanrijding...hij raakte het bloed aan en ja, zo heeft hij het gekregen'*. We hebben dit voorbeeld letterlijk zo gehoord en het werd direct voor waar aangenomen (of gewoon geloofd). En als je man een drugsverslaafde is, zal dat zeker niet in openheid gezegd worden, want drugsgebruik valt in Vietnam onder de zogenaamde 'Social Evils'. Er is zelfs staatswege een departement dat zich daar mee bezig houdt en mensen die gebruiken, stelen of zich prostitueren (de vrouwen dus, niet de pooiers of hun klanten) opsluiten in heropvoedingskampen, elders gevangenis genoemd. Ik haast me er gelijk bij te zeggen dat sommigen liever in dan buiten die kampen leven: er heerst orde en rust en onder elkaar zijn ze beschermd van discriminatie. Hoe de situatie er werkelijk is laat zich van een Westers standpunt maar moeilijk inschatten, maar soms kan een samenleving beklemmender en meer gesloten voelen dan prikkeldraad en hekken.

We worden gesteund door de Women's Union, de vrouwenafdeling van de Communistische Partij en zoiets is uniek, zeker in Thái Nguyên, zo heeft Pauline (MCNV) ons verteld. Deze van oorsprong politiek rigide organisatie is meer geneigd de vrouwen nuttige handenarbeid te laten verrichten dan de vage hulp accepteren van Westerlingen....

We zijn enorm nerveus bij de eerste ontmoeting, maar de presentatie in aanwezigheid van het provinciale hoofd van de club verloopt, na wat koudwatervrees aan beide kanten, verder uiterst positief. Ze begrijpen weliswaar niet precies wat het 'product' zal zijn (leg maar eens uit wat een 'installatie' of 'sociaal bewogen kunst' is) maar zij en haar staf willen ons alle medewerking verlenen.

En afgaand op wat we verder meegemaakt hebben is die Women's Union een machtsfactor van belang als het gaat om vergunningen, media-aandacht en voorzieningen. Alle partijen verheugen zich erop en de Unie heeft gelijk al bedacht dat we ons 'product' mooi kunnen presenteren tijdens de jaarlijkse regionale toerisme-manifestatie, één dag eerder dan gepland. Het zweet breekt ons uit, maar we lachen het aanbod vriendelijk toe: het gaat tenslotte niet in de laatste plaats om 'exposure', het probleem wereldkundig maken. En alsof het nog niet spannend genoeg is: of meneer de componist uit Nederland niet een mooi lijklied voor de hele Sunflower-groep kan schrijven? Iets dat ze bij gelegenheid of elke dag en te pas en te onpas kunnen kwelen... Aauw.... Denk hierbij aan een suikerzoet nationalistisch volksliedje van het soort dat Arno niet maken kan... Bovendien is zoiets erg afhankelijk is van de tekst en dus taal.

Ik zal mijn best doen, maar wil dat graag met behulp van een lokale componist doen en (tactisch als ik ben ;) gooi ik er een nationalistische reden bij: muziek vóór Vietnamezen, dóór Vietnamezen... Niet geheel onwaar bij een heuse Hymne tenslotte.

Het schema voor de communicatietraining wordt vastgesteld: van 8:00 – 11:30 en van 13:30 - 16:30.

Vroeg op, hard werken en geen vakantie zoals sommigen in Nederland nog dachten...

Naast de 26 vrouwen van de 80 leden tellende Sunflower-groep, zullen er een dokter (tevens de lokale MCNV-representative) en twee mensen van de Sunflower-groep uit Cao Bang, een plaats vlakbij de Chinese grens, meedoen aan de communicatietraining. Eigenlijk is de groep met 30 veel te groot, maar ja. Overigens: die training is nodig omdat degenen binnen de groep met de hoogste sociale status (opleiding, leeftijd, plaats in de partij etc.) soms anderen in de weg zitten of kleineren. AIDS is uiteraard blind voor opleidingsniveau of status, maar de eerste overheids campagnes hielden het beeld in stand dat HIV/AIDS gekoppeld was aan die Social Evils. Zo troffen we in deze groep een type aan die zei dat zij en haar man besmet waren geraakt door hun werk in een ziekenhuis: waar of niet, zo ben je toch maar mooi verschoond van enige connectie met Het Kwaad.

Aan de slag...

De eerste dag van de training hakt er gelijk stevig in: 30 vrouwen staren ons aan: we zijn in 30 gevallen ruim twee koppen groter en ongewild dominant. De relatie van docent tot student in Vietnam is er een van bek dicht, boekje pakken en opschrijven. Dat wij dat heel anders willen doen kost even tijd. We vertellen iets over ons leven en ook privé-details om het ijs te breken: wij zijn geen perfecte filmsterren en ook maar mensen met geschiedenissen, maar ook dat beeld is moeilijk te corrigeren. Dames op straat hier dragen monddoekjes en hoedjes niet alleen vanwege de uitlaatgassen, maar voornamelijk om niet bruin te worden. Blank is het ideaal, al zou je dat met zo'n oorlogsgeschiedenis niet verwachten. We doen een aantal oefeningen die de sfeer aanzienlijk verbetert. *Energizers* in vaktermen, die Iris in Nederland heeft voorbereid. En ze werken *as advertised*, want de sfeer wordt er minder gespannen door en de vrouwen merken al snel dat dit 'malle' spelletjes zijn waarbij niemand de beste kan zijn. Er wordt veel gelachen, waardoor de sfeer om te praten intiemer kan worden. Dat ritme hebben we telkens aangehouden: iets leuks doen om de groep op temperatuur te krijgen en erna zitten praten in de kring. De verhalen die de vrouwen vertellen laten niemand onberoerd. Sommigen durven hun familie niets te vertellen en leven dus met een groot geheim. Anderen hebben een schuldcomplex dat zij hun kind met deze ellende hebben opgezadeld. Weer anderen vertellen hoe ze door de familie verstoten zijn en hoe hun grootouders nu het kind afschermen voor de moeder, die het soms niet eens aanraken mag. En ook al is discriminatie bij wet verboden, het komt (zeker in Thái Nguyên) veelvuldig voor: winkels gaan failliet zodra het gerucht zich verspreid, kappers weigeren je te knippen, de rijstverkoper wil jouw schaal niet aannemen om te vullen en leraren scheidden leerlingen of weigeren ze eenvoudigweg toegang. Zelfs degenen die beter zouden moeten weten maken zich schuldig: doktoren leggen eerst plastic op een stoel voordat je mag gaan zitten en ook tandartsen weigeren dienst. In bijna alle gevallen een machteloos verdriet dat iedereen in de groep herkent en neerslachtig maakt. Er wordt veel gehuild, getroost en ook wij houden het niet droog. We leggen uit dat we geen wonderdokters zijn die hen of hun kinderen kunnen genezen en ook dat discriminatie een traag en veelkoppig monster is, dat zich moeilijk laat bestrijden. Wat we wel kunnen doen is proberen hen meer zelfvertrouwen te geven, het groepsgevoel te vergroten en hen helpen zich iets beter te voelen. Je kunt je voorstellen dat als je jezelf dat hoort zeggen tegenover zoveel leed, er wat op je schouders klimt...

In de pauze realiseer ik me dat er ook een verband is tussen mijn eigen leven en dat van hen: mijn natuurlijke moeder overleed drie dagen na mijn geboorte aan Hongkong-griep omdat, door een verkeerde diagnose, ze niet op tijd de juiste medicatie gekregen had. Zoiets draag je in allerlei vormen je leven lang met je mee, maar nu voelde ik ineens een heel directe band; medicatie maakt dat deze vrouwen langer bij hun kind kunnen blijven en ik weet hoe nadelig het is als dat vroegtijdig tot een einde komt.

Dit thema komt later in Hanoi nog veel sterker terug, maar daarover straks meer.

Voor het overige bestaat de training uit oefeningen die van enkele minuten tot meer dan een uur kunnen duren. Ze lopen uiteen van de reeds genoemde Energizers (klap,-en stampspelletjes en ogenschijnlijk kinderachtige dingen die je in een kring kan doen) tot meer meditatieve oefeningen: luisteren naar stilte en beschrijven wat je hoort of voelt of fantaseren bij muziek.

Maar ook rollenspellen, scheuren en plakken of blind een zelfportret tekenen en dan inkleuren...

Er zit altijd wel ergens een tweede verdieping in die we de groep zelf willen laten ontdekken, maar soms is dat niet eens zo heel belangrijk; we zijn tenslotte nog steeds geen psychotherapeuten en nemen meer vrijheid om ons te laten leiden door wat we 'lezen' in de groep: welke onderwerpen hebben meer tijd nodig? welke oefeningen roepen vragen op? etc.

Komisch overigens, dat Iris en ik van huis uit een hekel hebben aan dit soort 'soft groepsge-doe', maar neem maar van ons aan: als je ziet wat het met deze groep verdrietige vrouwen doet, hoe ze je toelachen (en je weet dat jij daar verantwoordelijk voor bent), dan kun je bergen verzetten!

Vier Sunflowers met de (blind getekende) ingekleurde zelfportretten

Iris en ik hebben voortdurend feedback van elkaar nodig; Thuy, onze trouwe en onmisbare tolk geeft weliswaar goede achtergrondinformatie, maar emoties lezen is net als radio: de ontvangst verschilt per plek en de grootste zender geeft niet altijd het beste nieuws. Daarnaast zijn er nog goedbedoelende hulpzenders die soms tot atmosferische storingen kunnen leiden. Dit was wel het allermoeilijkste in het hele project: je eigen antenne benutten, naar lokale zenders luisteren maar ook proberen de 'morse' te ontcijferen. De processen die we in gang zetten zijn nieuw voor alle betrokkenen en we zijn dus enorm afhankelijk van Thuy en de informatie van het MCNV, maar verder volledig op elkaar en op aangewezen.

En dan is er ook nog zoiets als lichaamstaal die wereldwijd gelijk lijkt, maar zeer cultureel bepaald is. Heel vaak maakten we mee dat bij groepsgesprekken we om een persoonlijke mening vroegen en beantwoord werden met glazige lege blikken. Het kostte wat tijd om te merken dat het groepsdenken hier zo sterk is geworteld, dat een individuele (misschien wel afwijkende) mening hebben, riskant lijkt. Wat je dan krijgt is dat een sterker, wat mondiger persoon namens de groep een wat vlakke mening geeft en daarna is dan ook het hek van de dam en kletst de hele groep honderduit en blijken ze ineens wèl afzonderlijke visies te hebben.

Na de communicatietraining is het aan ons om een thema dat sterk leeft in deze groep in een kunstwerk vorm te geven. We besluiten gezamenlijk dat de discriminatie toch wel het meest naar voren komt, iets dat in een grote stad als Hanoi minder speelt. Thái Nguyên is weliswaar een van de grotere steden in Vietnam, maar de cultuur is er een van een dorp en roddelen is de motor achter veel discriminatie. 'Stom' vinden de vrouwen en het maakt ze (terecht) kwaad, vooral als het gaat om hun kinderen. Hun oplossing is de weg van de wet: het mag niet en dus moeten we ze de wet voorschrijven. Een begrijpelijke reactie, maar wetten hebben discriminatie nog nooit in de weg gestaan. Discriminatie komt voort uit angst, zo proberen we de groep voor te houden en dat is iets van alle tijden en plaatsen. Het enige dat je ertegen doen kan is informatie verschaffen, zodat onwetendheid, tenslotte vaak de bron voor die angst, minder vat krijgt. Iedereen is het daarmee uiteindelijk eens: er moet informatie gegeven worden. 'Propaganda' heet dat in Vietnam (en zonder enige negatieve connotatie overigens). Op de vraag wie er willen meedoen aan het kunstproject, gaan massaal 30 handen de lucht in. Poeh... dat wordt dus een heus 'Gesammt Kunstwerk'.

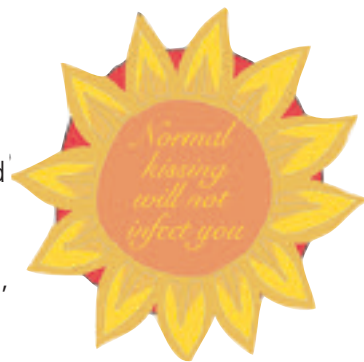
CommiKunst

Uiteraard is iedereen enorm nieuwsgierig naar wat we met hen gaan maken. We proberen uit te leggen dat we dat nog bedenken moeten, iets wat voor Vietnamezen moeilijk voorstelbaar is: alles loopt volgens plannen en decreten hier en bovendien voelt met name de Women's Union zich verantwoordelijk om alles wat we bedenkene tot in de finesses uit te voeren. Toen ik zei: *"We just don't know, it can be anything from a statue to a parade with twelve live elephants"* werd er niet gelachen maar serieus naar de grond gestaard in de ernstige vertwijfeling: *"Where do we get 12 elephants?"* Keerzijde van deze enorme behulpzaamheid is dat je voorzichtig moet zijn met wat je zegt: voor je 't weet is het geregeld. Heel prettig, die snelheid, maar soms ook riskant.

Er is in het schema maar één dag gereserveerd om het kunstwerk te bedenken... eens, maar nooit meer! Het is tenslotte geen 'vrij' werk, want het moet doeltreffend zijn op het Vietnamese niveau van kunstbeleving: geen intellectueel verhaal, maar begrijpelijk voor iedereen. Bovendien moet het uitvoerbaar zijn door 25 vrouwen (de groep minus de representatives) en in minder dan één week gepresenteerd worden op een podium. We hadden op de lokale TV al kunnen zien op wat voor een soort evenement wij ons ding zouden gaan doen en geloof me, het lijkt in het geheel niet op De Parade of de UIT-markt... Aan arme Iris de schone taak dit alles te gaan vormgeven in een concreet voorstel dat zij kan uitvoeren met de groep; ik zal me gaan bezighouden met de soundtrack voor dit alles en met die verrekte 'Sunflower Song'. Ik heb haar die dag met rust moeten laten en ben (hoe zeldzaam...) een goed boek gaan lezen.

Aan het eind van de dag 'was het er': het zou een stelling worden van 25 metalen kubusvormige frames, met daarin dubbelzijdige zonnebloemen met aan de ene 'negatieve kant' gevaarlijke zwarte punten en in rood op grijs een vraag met betrekking tot angst voor HIV. Op de andere kant het antwoord in het hart van een veelkleurige 'positieve' bloem. De vrouwen kunnen de bloemen zelf maken onder begeleiding van Iris en ze bij de presentatie op het podium, begeleid door mijn compositie, omdraaien. Inderdaad: het doet denken aan een quizspelletje...

Dit gaan uitleggen zonder toonbare voorbeelden zou moeilijk worden, dus een uur koortsachtig Photoshopen was de zware finish voor die dag.

De volgende dag hebben we dat gepresenteerd aan de Women's Union, die tenslotte akkoord moeten gaan. Er werd wel wat moeilijk gekeken en gepeinsd: Wordt dat niet heel zwaar? Kan het niet beter van hout dan? Bloemen van karton...? En zou er dan toch niet een deugdelijk bouwplan bij moeten horen? Uiteraard is zo'n 'Art Product' volledig nieuw voor ze en het kost ze moeite zich er een juiste voorstelling van te maken. In een land dat tot in de puntjes op papier loopt, wordt er misschien ook weinig beroep gedaan op fantasie en een eigen creatief voorstellingsvermogen.

Het heeft in ieder geval te maken met dat eerder genoemde verantwoordelijkheidsgevoel van de Union voor de Hooggeëerde Buitenlandse Gasten, die het toch vooral op de wenken bediend moeten worden. En als het allemaal niet uitvoerbaar is, dreigt er ook nog eens gezichtsverlies... voor hen.

Niets wat je zegt kan daar wat aan veranderen en gezichtsverlies is in Aziatische landen nu eenmaal het ergste dat je overkomen kan.

We hebben later ook van anderen vergelijkbare verhalen gehoord en dat zoiets heel Vietnamees is.

Na uitvoerige uitleg door Iris beginnen de ernstige gezichten geleidelijk te glimlachen: "A very good product!"

Iris aan het werk met de Sunflowers
(beeld uit een item op de lokale televisie)

Drie (inderdaad verschillende!) Sunflowers

Een week van keihard werken volgt: de dames hebben veel begeleiding van Iris nodig, want ze kunnen zich moeilijk voorstellen hoe alles bij elkaar komen zal en dat het bijvoorbeeld niet de bedoeling is elkaar te kopiëren, maar individuele bloemen te maken.

Ik hou me bezig met het produceren van een suikerzoet liedje, de Sunflower Song, gemaakt door een lokale componist en op de dag vóór het optreden nog ingezongen door de dames op de hotelkamer: het zal gezongen worden aan het eind van de performance en de opname geeft ze wat houvast als 'guide'. Verder druk in de weer met de opnames van de vragen met een professionele spreker (lokale DJ) en de antwoorden, gegeven door de vrouwen: het is mooi om te merken dat juist de mensen van wie je bang bent besmet te raken, als geen ander de gevaren kennen en je dus juist eerder zullen kunnen beschermen. Van paria's tot voorlichters bedoel ik maar te zeggen.

En dan rest natuurlijk het maken van een compositie. Ook hier hou ik rekening met het feit dat zoiets als 'experimentele muziek' niet bekend is in Vietnam en soundscapes of andere compositievormen misschien eerder vervreemden dan aantrekken.

Leve Apple's Garageband: een paar klassieke loops schieten me te hulp bij het maken van een soort film-muziekachtige begeleiding met verplicht Vietnamees Happy End, maar ook met een meer gedurfd intro van ca. 3 minuten waarin ik mijn eigen ei een beetje kwijt kan. Het is een bekend wikken en wegen van smaak versus effectiviteit.

Vijf van de 25 elementen, klaar voor gebruik

De presentatie is iets dat bijna niet na te vertellen is: de dames staan die dag al om 4 uur op (ze moeten soms meer dan twee uur reizen om naar het gebouw van de Womens Union te komen) om te oefenen. Sommigen meisjes hebben zelfs helemaal niet kunnen slapen van de zenuwen. Ze weten dat er televisie en pers zal zijn en dat ze door op het podium te staan hun status bloot geven aan het publiek.

We hebben ze er uitvoerig over ingelicht en ze ervoor gewaarschuwd, maar de training werpt hier haar vruchten af: ze besluiten om gezamenlijk op het podium de song te zingen, na afloop van de presentatie... Alle 25 vrouwen durven het aan; een ongekend succes waar we verlegen van worden. Voor ons zijn het helden en zelf zijn ze er ook trots op: 'het is nodig, want als we bang zijn geloven we onze eigen boodschap niet' zeggen ze.

Het programma begint al om 8 uur 's ochtends met lange speeches en presentaties van de afzonderlijke steden uit de provincie Thái Nguyên. Het doet een beetje denken aan een bonte avond van de middelbare school... Amateuristisch aandoende sketches, een paar zelfs over AIDS (en wat dát nou met toerisme te maken heeft?) En daar zien we hoe het ook kan: een persoon in zwart gekleed, als skelet beschilderd met in bloedige letters AIDS op de borst, jaagt de medeacteurs de stuipen op het lijf en gaat als Magere Hein tekeer... Hoezo voorlichting?! We verstaan er allemaal niks van, maar Thuy legt uit dat het eigenlijk een soort competitie is waarbij de verschillende representanten getoetst worden op hun kennis van de eigen streek. Dat dat dus ook kan door een sketch, flauw liedje of AIDS-griezelverhaaltje blijft ons verbazen, maar goed.

We zijn aan de beurt en verstijven van de spanning... als alles maar goed gaat.... we kunnen tenslotte alleen maar toekijken. De vijf 'uitverkoren' dames die de bloemen zullen omdraaien op muziek hebben maar weinig tijd gehad om te repeteren en staan er nu helemaal alleen voor, maar ze maken geen enkele fout.

En dan het moment van de waarheid: na de 'main performance', zet de Sunflower-song in en komen de overige vrouwen komen het toneel op. Ze zijn in traditionele Vietnamese kleding en zien er betoverend uit: het tegenbeeld van wat veel mensen in het 500-koppige publiek wellicht verwacht hadden.

Ze ogen eerst een beetje bang voor de felle lichten en de zaal, maar als ze begonnen zijn met zingen, herwinnen ze hun zekerheid snel, ook al gaat dat hier en daar met tranen gepaard. Een krachtig moment.

De installatie in vol ornaat op het podium in Thái Nguyên aan het begin van de performance

...en de andere kant met de 'verlossende' antwoorden, na afloop van het optreden.

En ook nu gaat alles goed, zó goed zelfs dat er direct gesproken wordt van de beste presentatie van die dag. Er is ontzag en bewondering voor de dappere dames en luid applaus. Daarna journalisten, mensen die met ons op de foto willen, lofuitingen en bloemen. Het is een daverend succes en we zijn dronken van geluk... en oververmoeid.

De Sunflower-groep (en twee Europese reuzen..) bij de photoshoot na afloop.

De volgende dag is een rustdag die we hebben moeten eisen omdat we zelf anders geen energie kunnen opbouwen voor de volgende uitdaging in Hanoi. Het afscheid viel ons en de Sunflower-dames zwaar: zij zijn echt een hechte club geworden die zich eensgezind naar een hoogtepunt hebben weten te slepen. In de evaluatie geven ze aan zich veel beter te voelen en daardoor hun lot als meer draagbaar te ervaren: precies dat wat we hoopten te bereiken. Ze zijn zo dankbaar dat we ook nu weer alleen maar verlegen kunnen knikken, lachen en af en toe ook stillietjes janken. Sommige meiden zijn toch wel zeker dan anderen en dat idee, dat hun leven heel wat eindiger is dan dat van ons, voelt beklemmend en maakt afscheid nemen ineens zo dubbel.

Hanoi

Terug in de hoofdstad, die nog nasmeult van de APEC: 't voelt al bijna vertrouwd.

We zullen hier werken in een wijkgebouw van het Rode Kruis, dat tevens een partner in het project is. De groep is ook hier weer groot en het schema dubbel zo zwaar: 's ochtends de Sunflower-groep (ook weer 25 vrouwen), twee representatives van groepen uit Quang Linh, een plaats 300km ten oosten van Hanoi en twee representatives van het Rode Kruis.

En 's middags dan die Cactus Blossoms. En er wordt gelijk al gewaarschuwd door een dame van het Rode Kruis die de groep leidt, dat het maar afwachten is wie er komen opdagen. Nog meer waarschuwingen: ze zijn slecht gemotiveerd, ze kunnen zich moeilijk concentreren ("want zij zijn ex-drugsgebruikers moet u weten...") en dat ze niet houden van lange moeilijke gesprekken... "laat staan huilen en dat soort dingen". We zullen wel zien.

We worden door het MCNV benaderd met een voorstel of we iets dat ze in hun werkveld vaak tegen komen als onderwerp kunnen gebruiken: in Vietnam zijn kinderen heilig en is het gebruikelijk de gezondheid van het kind boven dat van de ouders (in casu: de moeder) te plaatsen. Dat lijkt op zich niet zo vreemd, maar als het om schaarse preventieve medicatie of AIDS-remmers gaat pakt dat ineens heel

anders uit; het kind wordt dan gered *ten koste* van de moeder. Het idee is dan dat het kind wel opgevoed kan worden door grootouders of desnoods in een fijn en gezellig kindertehuis (....) Ook hier kan ik over meepraten, wetende dat het ontbreken van één of beide natuurlijke ouders enorm kan drukken op je identiteitsontwikkeling. En niet toevallig blijkt later dat de veel van de ex-junkies in de Cactusblossomgroep uit gebroken,- of eenoudergezinnen komen. Ook hierbij is het belangrijk je te bedenken dat familie in Vietnam heel veel meer betekent dan in pak 'm beet Nederland: zonder familie ben je een outcast en sta je sociaal gezien onderaan in de pikorde.

We omarmen het voorstel, ook al geven we aan dat we hopen dat dit onderwerp op natuurlijke wijze komt bovendrijven in de groep en dat we het ze niet willen opleggen.

We beginnen de communicatietraining en gelukkig hebben we nu iets meer routine in het geven van de verschillende oefeningen. Wat we opnieuw merken is vooral de ontspanning en groepsbinding die erdoor ontstaat: schichtige wezens met een verkreukeld aura'tje veranderen geleidelijk in enorme lachebekken die zelf energie beginnen uit te stralen en allerlei vriendschappen aan gaan binnen de groep.

En opmerkelijk genoeg bleken de CactusBlossoms zo mogelijk nog gemotiveerder: ze kwamen elke dag op tijd, er haakte er maar één af en de rest heeft de hele rit probleemloos uitgezeten: een fantastische club onVietnamese types: ze roken bijna allemaal (onder vrouwen zeer onbehoorlijk hier) zijn sterk, artistiek aangelegd en vaak afkomstig uit opvallend goede milieus, in tegenstelling tot wat in Vietnam nog wel eens gedacht wordt. Er is zelfs een lesbisch stel tussen. Deze vrouwen hebben niets meer te verliezen en zijn dus niet bang voor roddels.

Vier Cactusblossoms met de (blind getekende) ingekleurde zelfportretten

Het onderwerp dat het MCNV op tafel heeft gelegd blijkt inderdaad actueel, in ieder geval in de Sunflower-groep: er is enorm veel verdriet en angst bij de moeders omdat ze bang zijn hun kind niet volledig te kunnen opvoeden en zien opgroeien: soms is het al te laat en heeft de familie al ingegrepen en het kind afgepakt. Ook zijn er twee vrouwen die een kind verloren hebben omdat de medicatie nog niet voorhanden was. Van het MCNV begrijpen we dat de situatie gelukkig sterk verbeterd is en ook deze vrouwen zien er gelukkig gezond uit.

We besluiten dat het kunstwerk zal gaan over de liefde tussen moeder en kind en als ik dat van mezelf zo teruglees, zie ik ineens hoe je er ook een klef Disney-thema in kan zien, maar dat hebben we geen enkele keer zo beleefd; de hele context is zo serieus en grievend en de aandacht ervoor zo belangrijk. En ook hier moet de boodschap helder en begrijpelijk zijn voor deelnemers en toeschouwers.

We krijgen de medewerking van het Women's Museum: een wat stoffig imago als museum, maar de directrice is een moderne en sterke tante, heeft landbouw gestudeerd in Deventer (...) en heeft vertrouwen in wat we willen doen. Dat Women's Museum, ook weer geworteld in de Women's Union, biedt ons niet alleen werkruimte, maar regelt ook een podium voor de presentatie aldaar.

Ze hebben duidelijk baat bij meer aandacht van pers en publiek en hebben toevallig ook de touwtjes in handen om dat te regelen. Zo'n club naast je hebben scheelt alles in Vietnam, want (ook al hebben wij er geen enkele keer mee te maken gehad) censuur en regeldrift bestaat en kan leiden tot het plotselinge afgelasten van het gehele event '...omdat de vergunning niet in orde is'. U begrijpt wat ik bedoel.

Weer wil iedereen meedoen aan het 'kunstproject' en dit keer zullen Iris en ik ieder afzonderlijk 'n groep gaan begeleiden. Iris werkt met de Sunflowers in het Women's Museum en ik zal me gaan bezighouden met de CactusBlossoms in het gebouw van het Rode Kruis, waar ik een rap met ze wil gaan maken. En weer Iris moet zichzelf uitwringen om in één dag een nieuw (ander) werk te verzinnen en ze komt er om begrijpelijke redenen (zelfde doelgroep en deels zelfde thematiek) niet helemaal uit. Aan het eind van haar contemplatieve worsteling heeft ze m'n hulp in geroepen en gezamenlijk kijken we naar de verschillende voorstellen die ze bedacht had. Zoiets hebben we al wel vaker gedaan en juist omdat ik soms 'verschrikkelijke' voorstellen doe, helpt het haar beter te zien wat ze dan wèl wil.

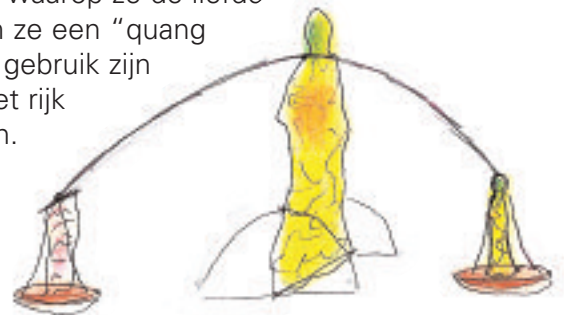
Dit keer gaat het heel goed en komt er een weliswaar ingewikkeld voorstel uit, maar het is wel 'rond' en 'klopt' het en geeft het alle ruimte aan de verschillende kanten van het onderwerp.

Het worden stalen silhouetten van de vrouwen, ingekleed met stof waarop ze de liefde voor hun eigen kind kunnen beschrijven. Over de schouders dragen ze een "quang gánh", die typische dubbele draagmanden die nog steeds overal in gebruik zijn en vooral door armere vrouwen: het is zwaar en geeft aan dat je niet rijk genoeg bent je vrachtje met een scooter of anderszins te vervoeren.

In de voorste mand zit een rol met daarop een afbeelding van hun kind, in de achterste mand een rol met daarop gedrukt welke vormen van support een moeder nodig heeft van de samenleving en de familie om haar kind op te kunnen blijven voeden.

In de performance tillen ze de draagbaar op, zodat kind en tekst

zichtbaar worden. Mooi dat het Engelse 'to raise' hier zo'n mooie dubbele betekenis krijgt.

We proberen het wel, maar het voorstel laat zich dit keer niet vangen in Photoshop, dus met wat eenvoudige schetsen zullen we de directrice hopen te overtuigen. Ze heeft tenslotte al aangeboden het werk na de performance een heel eigen zaal in het museum te geven (...) dus ze moet weten wat haar en haar relaties te wachten staat.

En dan de CactusBlossoms. Ze zijn niet gewend te praten over hun drugsverleden, zoveel is duidelijk. Ze hebben in de kampen geleerd dat het een misstap was, hun eigen stomme fout en dat ze vooral maar positief naar de toekomst moeten kijken. Ze 'gehersenspoeld' noemen gaat wat ver, maar het doet een beetje denken aan heftig bekeerde christenen die in Jezus hun redding uit Den Bozen gevonden hebben. Ik heb veel gesprekken met ze en voel me thuis met hen en het onderwerp, waardoor ik ook meer durf te pushen. Ik vraag ze wat ze nodig hadden gehad in hun leven om niet af te glijden naar drugs.

De eerste reacties zijn dan nog erg braaf: gewoon iemand die zegt: *don't do drugs!* Ik vraag ze of ze echt denken dat ze ernaar geluisterd hadden en daar begint het voorzichtige bewustwordingsproces.

Ik vraag ze hun levensverhalen niet als een grote blunder te zien, maar als een samenloop van dingen. Omstandigheden die wellicht herkenbaar zouden kunnen zijn als waarschuwing voor mogelijke toekomstige lotgenoten. In Nederland zou ik nooit op zo'n idee komen, maar heroïne is hier beslist wèl een stepping stone: goedkoper dan XTC en ruim voorradig.

En dan komen er verhalen van gebroken gezinnen, harten en carrières. Goede opvoeding, enorm verwend met materiële zaken maar niet met liefde... Tragisch en tegelijk heel begrijpelijk; het helpt ze dat iemand echt geïnteresseerd naar ze luistert. Ze hebben er niet eerder op zo'n manier naar gekeken en schamen zich nu minder, ook naarmate ze ook elkaar's verhalen horen en herkennen.

Van de meet af aan vertel ik ze dat ik met hen een rap wil maken over hun levens en dat het bij uitstek een fantastische 'container' voor informatie is. Rap is er wel in Vietnam, maar meestal is 't eigenlijk gewoon popmuziek met een praatstukje. Dus doceer ik wat rap-geschiedenis. Ik heb Thuy Vietnamese vertalingen laten maken van twee klassiekers van Grandmaster Flash (The Message en White Lines) en vertel ik hoe jongeren over heel de wereld door rap ineens wisten van de misstanden in de Amerikaanse

Projects, van drugs, van criminaliteit (helaas soms ook op precies de verkeerde manier begrepen) en dat er nu over heel de wereld gerapt wordt: van Botswana tot Reykavik.

Het is juist zo saillant dat er in de Euro-hiphop zoveel jongeren zijn die zich uitsloven elkaar te overtreffen in gestileerd levensleed, terwijl de meeste van hen gewoon bij paps en mams de dagelijkse warme hap eten en dus eigenlijk niet zo heel veel te vertellen hebben.

Hoe anders is dat voor deze streetwise dames, waarvan sommigen al meerdere keren de kampen in en uit geweest zijn, op straat hebben moeten werken, crimineel, verslaafd en besmet en gemeden als de pest. Ze zijn, om het maar eens in slang te zeggen, *for real* en een en al *credible*.

De lijnen lopen aardig parallel: ze snappen steeds meer van de roots van rap en haar potentieel en steeds meer vertellen ze over hun leven en schrijven ze het op mijn verzoek op om voor te dragen voor de microfoon en aan de groep. Ik zal dat moment nooit vergeten: ze huilen, applaudisseren voor elkaar, groeien naar elkaar toe in begrip en zien steeds meer in dat ze naast dader ook slachtoffer mogen zijn.

Maar ondertussen wordt ik wel steeds nerveuzer: iemand zal me moeten gaan helpen, want ik kan geen Vietnamees, kan niet horen hoe het rijmt: Vietnamees kent voor sommige woorden wel 7 toonbuigingen die allemaal iets anders betekenen...

Kim 'JoJo' 15 jaar

En die hulp wordt gevonden in de enigste vrouwelijke (...) rapper in heel Vietnam: een 15-jarig meisje dat zich Kim JoJo noemt. Ze heeft al een CD gemaakt waarop te horen is dat ze prachtig kan zingen en zowaar hier en daar wat rappen kan, maar van haar producer (en later van haarzelf) begrijp ik dat het voor haar enorm moeilijk is om in Vietnam producers te vinden die echt snappen hoe hedendaagse hiphop zou moeten klinken (voor de kenners: Nu Skool en Gangsta Rap). Vandaar dat het allemaal wat krakkemikkerig klinkt. Maar niet te kritisch meneer Peeters: u zou het zelf niet beter doen en ze is dus een geschenk uit de hemel.

Een voorval wil ik jullie niet onthouden: Kim wilde de groep laten zien hoe je je moet kleden en bewegen op hiphop en het lieve kind neemt de meest aanstootgevende en gewelddadige video's mee die ze van weet-ik-veel-wat-voor-site geplukt heeft. Zie daar de stomverbaasde gezichten van een groep 'vrouwen van de straat' die zien hoe brede met goud behangen 'thugs' en 'pimps' met vrouwen, gekleed volgens de laatste +18 dresscode de meest obscene bewegingen staan te maken...

Grote auto's, revolvers, dreigende taal..... Mijn voorzichtige hints richting Kim vallen doelloos op de grond, dus van lieverlee maak ik maar een einde aan de goedbedoelde videovertoning en probeer te redden wat er te redden valt: "*This is America and You Are NOT Americans...*" Ik moet er nog om lachen, maar wel als een boer met kiespijn.

Na een stevige briefing over wat ik van Kim verwacht en vooral wat zij *niet* kan verwachten van een groep vrouwen die nog nooit gerapt,- maar wel het meest te vertellen heeft, moet ik ze twee dagen aan hun lot overlaten: ik kan niet veel doen en moet bovendien nog heel hard werken aan de andere compositie, die voor de Sunflower-performance.

En die compositie besluit ik iets meer eigentijds aan te pakken dan in Thái Nguyên. Het onderwerp is zwaar en ik voel er weinig voor daar ook een happy end aan te breien, want dat is nu juist wat er aan dit verhaal ontbreekt!

Ik neem kinderstemmen op die vragen stellen, scènes op straat, bij de dokter, op school. Ik laat de vrouwen hun liefdesverklaringen voordragen voor mijn microfoon en sluit mij 24 uur voor de performance op in mijn hotel-studio'tje. Dit wordt ook een soort soundtrack en weer om praktische redenen: de vrouwen moeten duidelijke cue's horen om te weten wanneer ze hun manden moeten optillen.

Kindertjes worden 'geprepareerd' voor opname

Diezelfde avond ga ik nog even bij Cactusblossoms kijken:

mandarijnenschillen en proppen papier overal, de lucht van zweet en overspannen concentratie, maar ze hebben dan ook wat klaargespeeld! De teksten zijn sterk, vertellen èchte verhalen en zijn door Kim van de juiste franjes voorzien. De dames kunnen het nog niet echt rappen, want Kim maakte er een sport van zoveel mogelijk woorden in één zin te sputteren, want dat is *The New Style*, zo zegt ze. Arme Blossoms. Ik laat Kim een versie inrappen en geef dat op CD aan de groep mee, zodat ze thuis kunnen oefenen. Ik denk dan al stiekem aan het opnemen van de song voor playback, maar zeg tegen de groep dat ik er niets van weten wil: ze zeuren al snel om deze in Vietnam gangbare manier van optreden, maar ik wil de spanning nog even op de juiste polen houden.

Het werkproces van de Sunflowers in een note(n)dop

Ondertussen loopt ook Iris op haar tandvlees: het blijkt in de praktijk dat je verwordt tot schooljuf om zo'n groep kakelende meiden geconcentreerd te laten werken aan een toch wel complex kunstwerk: *nee, die lijm is voor de stof, niet de verf open laten staan, kwasten goed schoonmaken dames!*

En grappig als het lijkt, ik lijd in die periode aan een vervelende slapeloosheid (elke dag om 5 uur wakker) en Iris ontwikkelt maagklachten door de spanning. Het hoort erbij, zullen we maar zeggen.

De volgende dag is er een van het type 'des oordeels' en alsof het allemaal nog niet spannend genoeg is wordt alles ten spits gedreven: de geprinte teksten komen een paar uur vóór de performance pas aan en zijn ten dele zelfs nog nat... en de generale repetitie van de Cactusblossoms is een fiasco: ze hebben de teksten goed ingestudeerd, maar weten geen enkele maat te houden. Ik had zoiets al zien aankomen en heb mijn Protocols-set meegenomen om terplekke (ook 'n paar uur voor aanvang) een playback-versie in elkaar te knutselen.

Maar er zijn ook mooie momenten die dag: we hebben het MCNV zo gek gekregen ook de Sunflowers uit Thái Nguyên naar Hanoi te halen om hun performance met de bloemen nog eens te herhalen en het was geweldig ze (toch onverwachts) weer terug te zien: de bloemen zijn heelhuids uit de truck gekomen en de meiden weten nog heel goed hoe de installatie opgebouwd moet worden en wat ze te doen staat.

De generale repetitie met de Sunflowers uit Hanoi is alweer een moment dat we allemaal niet vergeten zullen: ze horen de soundtrack die dag voor het eerst: de opnames van hun eigen liefdes-ode aan hun kind, gezet op een dramatische laag van klanken en droeve tonen. Ze barsten allemaal in een onbedaarlijk snikken uit, gevolgd door mij, Iris, Thuy en zelfs Huong, een toch wel wat geharde medewerkster van het MCNV kan haar tranen niet bedwingen.

Er wordt spoedoverleg gepleegd: "is dit niet tèn dramatisch voor het publiek? Zullen we de volgorde omgooien: Hanoi Sunflowers eerst en dan iets vrolijks erna...de Thái Nguyên performance?" Dit is Thuy die mij aanraadt een tranendal voor het oh zo gevoelige publiek af te wenden. We voelen de druk, maar zijn het er niet mee eens. Bovendien is de Cactusblossom Crew al vrolijk genoeg en lijkt het 'sell out' om een treurige boodschap toe te dekken met een mantel van optimisme.

Die avond zijn we vreemd genoeg niet gespannen als alles dan eindelijk beginnen gaat: ergens bereik je zo'n moment dat je je alleen nog maar kan overgeven aan wat komen gaat.

"Nguoi Quan Tam?" ("Who Cares?") heet de show (en dat slaat natuurlijk niet op onze stemming). Het is een tweeledige titel die doelt op de moederfiguur, maar ook op de ex-junkies die aan de rand van de samenleving staan, terwijl ze meer dan wie ook hun best willen doen er deel van uit te maken. Gelukkig zullen ze vanavond schitteren in hun rol als 'educators'.

Er is mede door een succesvolle persconferentie veel media en paar honderd man publiek en behalve dat licht en geluid vreselijk zijn, loopt alles goed. De bloemen uit Thái Nguyên gaan vlekkeloos voorbij en inderdaad veroorzaakt de 'Moeder-Kind'-performance een zware sfeer in het publiek, maar je kan voelen dat het toch vooral indruk maakt.

De 'Who Cares' op het bordes van het Womens Museum

De Cactus Blossom Crew Live on Stage!

Vooraf het optreden van de Cactusblossoms is een knaller: ze worden al tijdens het optreden onder de bloemen bedolven door dolenthousiaste medewerkers van Dolissa, ook een supportgroep, maar dan voor mannelijke ex-verslaafden en niet geïnitieerd door het MCNV, maar (nota bene) rechtstreeks gekoppeld aan het 'Ministry for Social Evils'... Onze avond kan dan al niet meer stuk, want we hebben ook plannen voor een clip bij de song en zijn dan afhankelijk van dat soort jongens om de productie door de censuur te krijgen.

Erna worden we direct voor 3 TV-camera's gesleept: ik herken de logo's van VTV, HTV9, VT1 en Hanoi TV, stuk voor stuk grote nationale jongens. De volgende dag worden dan ook we op straat herkend, iets wat we nog nooit meegemaakt hebben.

Verder lovende woorden overall, van de Nederlandse Ambassade, het Womens Museum en niet in de laatste plaats van het MCNV, tenslotte toch onze opdrachtgever.

We zijn enorm voldaan en weten inmiddels dat het ècht indruk gemaakt heeft en dat het niet louter beleefdheidsgebaren waren.

De volgende dag voelt als een heerlijke vrije zomerdag in Nederland en officieel zou het de dan ook de eerste dag van onze vakantie zijn... Maar we hebben we opnames gemaakt voor de clip en het Women's Museum (op hun dringende verzoek) advies gegeven over hoe ze hun museum zouden kunnen inrichten: vraag ons er nog maar eens naar als je leuke culturele anekdotes horen wil....

En onze vakantie in een eco-resort in Luong Son zou acht dagen duren, maar daarvan zijn er zes verdampt in het monteren van de clip en het organiseren van alle data, zodat we dat op het vliegveld konden overhandigen aan Huong van het MCNV. Poor us!

En hier haalt de tegenwoordige tijd het verleden in: 'as I write' zijn we precies een week terug in Nederland, wordt de clip ondertiteld in Engels en Vietnamees en van credits voorzien, zodat 'ie naar de censor kan en heeft zich inmiddels een bekende producer gemeld om met de Cactusblossoms te werken. En dan heb ik nog niets verteld over hoe Vietnamezen 24/7 in hun winkel wonen, de economie er een astronomische snelheid heeft. Over het eten, de Trainer To Trainer-training en de mislukte lezing voor de studenten van de 'Art Academy', over hoe de persconferentie was...

En dat we inmiddels genoeg uitnodigingen hebben om permanent in Vietnam aan de slag te kunnen gaan, maar dat al vast staat dat we in 2007 nog twee keer zullen gaan....

Het was een louterende ervaring zonder weerga, waarvan we nog dagelijks nazinderen.

Als je dit document tot hier hebt weten te volgen, kan ik alleen maar aanraden de bewegende beelden te komen bekijken die we binnenkort zullen presenteren in ons nieuwe onderkomen in vm. College De Klop aan de Orinocodreef in Utrecht.

Arno Peeters, 6 januari 2007